

تأکید مستمر مدیر عامل سازمان بر اهمیت عملیاتی سازی سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی

این سیاست‌ها، دبیرخانه دائمی سیاست‌های ابلاغی ایجاد و فعال شد. این دبیرخانه با تجهیز و تجمیع دانش و تجربیات همه کارشناسان حوزه مورد نظر و نیز شناسایی و ریشه‌یابی مشکلات و چالش‌های عرصه بیمه‌های اجتماعی براساس تدابیر ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، در طراحی و تدوین طرح‌ها و لوایح کلانی که برای اجرای کامل این سیاست‌ها مورد

مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی در نخستین سالروز ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی در سال گذشته نیز در خصوص این سند بالادستی گفته بود: «هدف از ابلاغ این سیاست‌ها افزایش رفاه عمومی، کاهش فقر و بسط و توسعه رفاه عمومی در شقوق مختلف حکمرانی تأمین اجتماعی بوده است. در سازمان تأمین اجتماعی بلافاصله پس از ابلاغ

پس از ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی از سوی مقام معظم رهبری در بیست و یکم فروردین ماه سال ۱۴۰۱ مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی در نخستین جلسه شورای معاونان این سازمان در همان سال که به‌منظور بحث و تبادل نظر در زمینه اتخاذ تصمیم و تدوین راهکارهای عملیاتی سازی این سیاست‌ها برگزار شد، محورهای نه‌گانه سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی را از مأموریت‌های اصلی سازمان تأمین اجتماعی برشمرد. موسوی همچنین در مراسم اختتامیه همایش سراسری مدیران سازمان تأمین اجتماعی در اسفندماه سال ۱۴۰۱ با تذکر نسبت به اهمیت و جایگاه سیاست‌های کلی ابلاغ شده از سوی مقام معظم رهبری، اینچنین بر ظرفیت‌های فوق‌العاده این سند بالادستی تأکید کرده بود: «ظرفیت‌های این سیاست‌ها پاسخی برای غلبه بر همه چالش‌های سازمان تأمین اجتماعی است و تأکید می‌کنم که تمامی راهکارهای مواجهه با چالش‌های ما در این سیاست‌ها شناسایی شده است. اینکه می‌گوییم فرمایشات رهبری معظم انقلاب را باید نصب‌العین قرار دهیم یعنی باید متناسب با پندهای آن اقدامات عملی طراحی کنیم. باید این سیاست‌ها را به عنوان منشور اصلی مدنظر داشته و هر اقدام و تصمیمی را با توجه به آن انجام دهیم.»

یادداشت

منابع تأمین اجتماعی متعلق به همه

بیمه‌شدگان است

علی دهقان کیا

رئیس‌کابین علی‌باشننگان تأمین اجتماعی تهران

تأمین اجتماعی سازمانی بین‌نسلی به حساب می‌آید و دارای منابعی به‌عنوان حق‌الناس و متعلق به همه افراد تحت پوشش به‌ویژه بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران است. حفاظت از اموال و دارایی‌های این نهاد بیمه‌ای نیز وظیفه و تکلیفی قانونی به عهده دولت، سازمان تأمین اجتماعی، کارفرمایان، کارگران، بیمه‌شدگان و بازنشستگان در قالب شرکای اجتماعی است.

بیمه‌شدگان در جایگاه اصلی‌ترین افراد بیمه‌پرداز و جامعه بازنشستگان و مستمری‌بگیران به‌علت پرداخت ۳۰ سال حق بیمه به این سازمان بیمه‌گر، همه‌نسبت به منابع تأمین اجتماعی حساسیت دارند؛ چراکه همه منافع این سازمان بزرگ بیمه‌ای برای جامعه تحت پوشش است. طبیعتاً باید برای نگهداری و صیانت از دارایی‌های تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد بیمه اجتماعی کشور تلاش جدی داشت. بیمه‌پردازی ۳۰ ساله بازنشستگان برای دریافت خدمات همه‌جانبه از سازمان و امید بیمه‌شدگان برای خدمات‌رسانی مطلوب در زمان بیمه‌پردازی، بستگی به تأمین منابع پایدار برای تأمین اجتماعی دارد. پیش‌بینی این موضوعات باید به‌گونه‌ای باشد تا علاوه بر نگهداری و حفاظت از منابع تأمین اجتماعی در راستای هزینه‌کرد آن در بخش‌های مربوط به تعهدات نیز گام‌هایی اساسی برداشته شود. خدماتی که در حوزه‌های سه‌گانه بیمه‌ای، درمانی، بازنشستگی و انواع خدمات متنوع و گسترده کوتاه‌مدت به جامعه بزرگ ۴۷ میلیون نفری تحت پوشش ارائه می‌شود. توجه ویژه برای حفظ منابع و کنترل مصارف سازمان تأمین اجتماعی در جهت تحقق برنامه‌های توسعه‌ای از جمله مواردی است که نباید مورد غفلت مسئولان اجرایی و کلان‌کشی و تأمین اجتماعی قرار گیرد. توجه خاص به تأمین اجتماعی به این علت باید محقق شود که این نهاد بیمه‌گر از بدو تأسیس و فعالیت در دهه‌های گذشته، بدون استفاده از منابع دولتی و صرفاً از طریق بیمه‌پردازی افراد تحت پوشش و سود حاصل از سرمایه‌گذاری به همه تعهدات خود در قبال ذی‌نفعان عمل کرده است. در صورتی که تأمین عمده منابع در تأمین اجتماعی با استفاده از وصول حق بیمه‌های بیمه‌شدگان در زمان خود اجرایی شود و این سازمان نیز در راستای صیانت از حقوق قانونی افراد بیمه‌شده و مستمری‌بگیر تلاش کند، به‌طور یقین برنامهریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های این نهاد بیمه‌ای به شیوه‌ای مطلوب و در مسیر تحقق حقوق ذی‌نفعان اجرایی خواهد شد. از آنجا که همه منابع

تأمین اجتماعی به‌عنوان حق‌الناس و بین‌نسلی و متعلق به افراد بیمه‌شده و مستمری‌بگیر تحت پوشش این سازمان است، مدیریت کلان این نهاد برای صیانت از این منابع، اموال و دارایی‌ها باید رویکرد عدالت‌محور و تلاش جدی داشته باشد تا حتی از ذی‌نفعان که صاحبان اصلی این نهاد بیمه‌ای هستند تضییع نشود.

تأمین اجتماعی به ازای حق بیمه‌های دریافتی از شرکای اجتماعی خود نظیر کارفرمایان و بیمه‌شدگان، خدماتی در بخش‌های درمانی، بیمه‌ای، بازنشستگی و تعهدات کوتاه‌مدت و بلندمدت به افراد تحت پوشش ارائه می‌دهد. بنابراین استفاده از همه منابع پایدار این سازمان به‌منظور خدمات‌رسانی کامل و مستمر به جامعه هدف به‌عنوان اقدامی اصولی و کاربردی به شمار می‌رود. سازمان تأمین اجتماعی در مقام بزرگ‌ترین نهاد بیمه‌گر در سال گذشته ۴۶۰ هزار میلیارد تومان برای اجرای تعهدات خود هزینه کرده که مبلغی بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان ماهانه را شامل می‌شود. مجموعه این اقدامات بر پایه وصول سهم حق بیمه دریافتی از کارفرمایان و کارگران به بستر تعهدات کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت تبدیل شده است. جامعه بیش از ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار نفری بازنشستگان و مستمری‌بگیران تحت پوشش نیز با افراد تبعی خود به‌عنوان بخش بزرگی از جامعه ذی‌نفعان این سازمان، در سنوات گذشته سهم قابل توجهی از تأمین اجتماعی را از طریق پرداخت حق بیمه بر عهده داشته‌اند. جامعه بازنشستگان و مستمری‌بگیران به‌واسطه انجام تعهد نسبت به پرداخت حق بیمه در طول سنوات متوالی، در دریافت خدمات متنوع از سوی این سازمان و منابع بین‌نسلی تأمین اجتماعی سهیم هستند.

گزارش

محمدرضا مقدمی پور

روزنامه‌نگار

مقوله «رفاه و تأمین اجتماعی» جایگاه ویژه‌ای در اسناد سیاست‌های کلی و راهبردی نظام دارد که در بازه‌های زمانی مختلف از سوی مقام معظم رهبری برای اجرا ابلاغ می‌شود. در بخش قابل توجهی از سیاست‌های ابلاغی رهبری به رویکردهای کلی و فرداستی در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی بر می‌خوریم که اگر این خطوط کلان توسط مسئولان اجرایی کشور با دقت دنبال شوند، نتیجه آن استقرار نظام تأمین اجتماعی به‌صورت جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد، فراگیر و چندلایه خواهد بود؛ مؤلفه‌ای که در سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی مقام معظم رهبری در فروردین ماه سال ۱۴۰۱، به‌عنوان اولین و کلیدی‌ترین هدف مطرح شده است. سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی سندی فرداستی و بنیادین در میان سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در بیش از دوه‌ده‌اخیر محسوب شده و به‌عنوان مهم‌ترین، کاربردی‌ترین و جامع‌ترین سند راهبردی به مقوله رفاه و تأمین اجتماعی پرداخته است. در مقدمه این سند «ایجاد رفاه عمومی، بر طرف ساختن فقر و محرومیت، حمایت از اقشار و گروه‌های هدف خدمات اجتماعی از جمله بی‌سرپرستان، از کارافتادگان، معلولان و سالمندان و آنچه از اهداف رفاه و تأمین اجتماعی که در اصول (۳)، (۲۱)، (۲۸)، (۲۹)، (۳۱) و (۴۳) قانون اساسی آمده، اقتضای کند نظامی کارآمد، توانمندساز، عدالت‌بنیان، کرامت‌بخش و جامع برای تأمین اجتماعی همگان که برگرفته از الگوهای اسلامی- ایرانی و مبتنی بر نظام اداری کارآمد، حذف تشکیلات غیر ضرور و رفع تبعیض‌های ناروا و بهره‌گیری از مشارکت‌های مردمی باشد، طراحی و اجرا شود.»

ایجاد نظام تأمین اجتماعی جامع و چندلایه، اصلی‌ترین هدف ابلاغ این سند است که در بند «یک» آن به «استقرار نظام تأمین اجتماعی به‌صورت جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد، فراگیر و چندلایه» اشاره شده و در بند (۲) «ایجاد یک سازوکار تخصصی و فراقبشی به منظور حفظ انتظام و انسجام امور مربوط، لایه‌بندی و سطح‌بندی خدمات، ایجاد وحدت رویه، اعمال نظارت راهبردی در تکوین و فعالیت سازمان‌ها و صندوق‌ها و نهادهای فعال در قلمروهای امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و شکل دهی پایگاه اطلاعات، با رعایت ملاحظات امنیتی مربوط به نیروهای مسلح و دستگاه‌های امنیتی کشور» الزام شده است.

در عین حال بند (۵) این سند فرداستی، منابع ریالی مورد نیاز برای تحقق و حوزه‌های مسئولیتی لایه‌بندی نظام تأمین اجتماعی کشور را تبیین کرده است.

این سند عدم تحمیل طرح‌های بدون پشتوانه به بیمه‌گرها و به عبارت ساده‌تر، اجتناب از هزینه‌تراشی برای صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی بین‌نسلی و جلوگیری از انباشت مطالبات این صندوق‌ها تکلیف شده است. همچنین پایبندی به حقوق و رعایت تعهدات بین‌نسلی و عدم تحمیل طرح‌های فاقد تضمین مالی بین‌نسلی، تأمین منابع پایدار، رعایت محاسبات بیمه‌ای و تعادل بیسن منابع و مصارف و حفظ و ارتقای ارزش ذخایر سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی به‌عنوان اموال متعلق حق مردم با تأکید بر

بر خور داری تمام شهروندان از خدمات بیمه و تأمین اجتماعی که مشتمل بر خدمات درمانی، مستمری، از کارافتادگی و حمایت مکفی در ایام بیکاری و خانه‌نشینی است، سرفصل‌های کلیدی سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری را تشکیل می‌دهند. در این میان باید منتظر

امانت‌داری، امنیت، سودآوری و شفافیت با ایجاد ساز و کار لازم در این بند اشاره شده است.

اهمیت تفکیک و لایه‌بندی نظام تأمین اجتماعی

علیرضا حیدری، کارشناس رفاه و تأمین اجتماعی در ارتباط با الزامات و ترتیبات سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی، به اهمیت تفکیک و لایه‌بندی نظام تأمین اجتماعی کشور به‌عنوان زیرساخت اصلی این ترتیبات اشاره کرد و به «آئین‌نو» گفت: «لایه‌بندی نظام تأمین اجتماعی و تقسیم آن به لایه‌های امدادی، حمایتی، پایه و تکمیلی، موجب حفظ استقلال صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی و به‌طور مشخص صندوق تأمین اجتماعی می‌شود. از سوی دیگر با پایه‌گذاری لایه‌های امدادی و حمایتی با اتکا به منابع و درآمدهای عمومی، به باید‌های اصل (۲۹) قانون اساسی در زمینه همگانی بودن حق بر خور داری از رفاه و تأمین اجتماعی، عمل کرده‌ایم.» او افزود: «کننه مهم دیگر در این سیاست‌ها که عمل به آن منجر به حفظ پایداری و ایستایی صندوق تأمین اجتماعی می‌شود، پایبندی دولت به تعهدات خود در قبال صندوق‌های بین‌النسلی است که اگر به درستی اجرایی نشود باید از انباشت بدهی‌های دولت به تأمین اجتماعی و تصویب طرح‌های بدون پشتوانه مالی در این صندوق اجتناب شود.» حیدری تأکید کرد: «پایادسازی زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجرای کامل سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی مقام معظم رهبری، نظام تأمین اجتماعی کشور را به کارایی و انسجام می‌رساند و موجب حفظ استقلال و افزایش پایداری صندوق تأمین اجتماعی می‌شود. بنابراین مهم‌ترین دغدغه مسئولان اجرایی کشور و قانون‌گذاران در مجلس باید تدوین نقشه راه برای اجرای سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی باشد.»

مقوله رفاه و تأمین اجتماعی

اساز رفاه و تأمین اجتماعی به جز در «سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی» در چندین سیاست ابلاغی دیگر نیز می‌توان نشان گرفت. برای نمونه در بند «۸» سیاست‌های کلی نظام اداری که در فروردین ماه سال ۱۳۸۹ از سوی مقام معظم رهبری به رؤسای قوای سه‌گانه، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ابلاغ شده است، «حفظ کرامت و عزت و تأمین معیشت بازنشستگان و مستمری‌بگیران و بهره‌گیری از نظرات و تجارب مفید آن‌ها» الزام شده است.

راهبردهای کلان تأمین اجتماعی، تقریباً در تمام سیاست‌های کلی برنامه‌های پنج‌ساله توسعه، دیده شده است. در سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه ابلاغی مقام معظم رهبری در بهمن ماه سال ۱۳۸۷ به «تأمین بیمه فراگیر و کارآمد گسترش کمی و کیفی نظام تأمین اجتماعی و خدمات بیمه درمانی» به‌عنوان یک الزام ذیل امور راهبردی اقتصادی بر می‌خوریم. در سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه نیز که در تاریخ ۹ تیرماه سال ۱۳۹۴ ابلاغ شده بازم هم بر «ارتقای کیفیت و اصلاح ساختار بیمه‌های تأمین اجتماعی پایه (شامل بیمه درمان، بازنشستگی، از کارافتادگی و...)» برای احاد مردم» تأکید شده است. در «سیاست‌های کلی برنامه هفتم» که در ۲۰ شهریورماه سال ۱۴۰۱ و چند ماه بعد از ابلاغ «سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی» برای اجرا ابلاغ شده، استقرار نظام

آئین‌نوبرسی می‌کند

مقوله رفاه در سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی

ماند و دید که آیا دولت و مجلس، در طول اجرای برنامه هفتم توسعه، برای پایبندی به این تعهدات و به‌طور مشخص برای استقرار نظام تأمین اجتماعی چندلایه، برنامه و زمان‌بندی مشخصی دارند و آیا می‌توانند نظام تأمین اجتماعی کشور را به سمت لایه‌بندی دقیق و انسجام و فراقبیری قابل قبول هدایت کنند؟

دهه‌های اخیر، دقیقاً توجیه تدوین نقشه راه کلان برای پیاده‌سازی الزامات این اصل قانونی بوده است.

حیدری، یکی از مهم‌ترین راهبردهای این سیاست‌ها را حفظ استقلال صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی و تدوین و استقرار یک نظام تأمین اجتماعی چندلایه با بهره‌گیری از یک لایه‌بندی منسجم و تمایز یافته می‌داند و در این رابطه می‌گوید: «تأمین اجتماعی یکپارچه و چندلایه، در سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی، یک اصل کلیدی است و این اصل مهم و حیاتی در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه نیز تکرار شده است. در نتیجه دولت، مجلس و تمام کار به‌دستان باید از همه امکانات و ظرفیت‌ها برای استقرار یک نظام تأمین اجتماعی چندلایه که هم شفاف باشد و هم فراگیر، استفاده کنند.» او همچنین اضافه کرد: «تأمین اجتماعی برای همه» جز با «تأمین اجتماعی چندلایه و فراگیر» محقق نمی‌شود و در این زمینه باید به‌طور مشخص بر دو مسئله محوری و کلیدی تأکید شود؛ اول حفظ استقلال صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی که بین‌النسلی و متعلق به گروه‌های مختلف شغلان هستند و دوم، اهتمام دولت برای تأمین اعتبار با هدف پیاده‌سازی لایه‌های امدادی و حمایتی و خدمات‌رسانی به جامعه هدف از طریق این لایه‌های نظام تأمین اجتماعی.»

در مهرماه سال ۱۴۰۱، چندماهه پس از ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی میرهاشم موسوی، مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی با اشاره به اینکه سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری به‌طور کامل و واضح به همه موضوعات مربوط به رفاه عمومی و تأمین اجتماعی پرداخته است، بیان کرد: «بیج موضوعی نداریم که در این سیاست‌ها و در این چهارچوب اصلی چالش‌های حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در آن نقطه‌زنی نشده باشد.» موسوی افزود: «علاوه بر نقطه‌زنی راهکارهای مواجهه با این چالش‌ها که در همین سیاست‌ها آمده، از نظر سیاست‌گذاری اقدام و عمل، دیگر نیاز به کارهای جدی نیست بلکه باید در این ریل فعالیت‌های خود را تنظیم و هماهنگ کنیم و با اقدام و ارزیابی به نتیجه برسایم.»

مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی ادامه داد: «در این سیاست‌های ابلاغی همچنین به موضوع جلوگیری از انباشت بدهی دولت اشاره شده که اگر در برنامه هفتم توسعه نیز جاری شود بیشتر مشکلات سازمان از نظر منابع حل می‌شود. سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب چهارچوب‌های همگرایی و همکاری بین نهادهای مشخص نموده و با اتکا به همین سیاست‌ها در حوزه تأمین اجتماعی است که قوای سه‌گانه کشور می‌توانند بر مشکلات غلبه کنند.»

در جمع‌بندی باید گفت، بر خور داری تمام شهروندان از خدمات بیمه و تأمین اجتماعی که مشتمل بر خدمات درمانی، مستمری، از کارافتادگی و حمایت مکفی در ایام بیکاری و خانه‌نشینی باشد، سرفصل‌های کلیدی سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری را تشکیل می‌دهند. در این میان باید منتظر ماند و دید که آیا نهاد دولت و مجلس، در طول اجرای برنامه هفتم توسعه، برای پایبندی به این تعهدات و به‌طور مشخص برای استقرار نظام تأمین اجتماعی چندلایه، برنامه و زمان‌بندی مشخصی دارند و آیا می‌توانند نظام تأمین اجتماعی کشور را به سمت لایه‌بندی دقیق و انسجام و فراقبیری قابل قبول هدایت کنند؟